

Medlemskap i folketrygden

I Norge kalles den offentlige sosialforsikringen for folketrygden. For å ha rett til ytelser etter folketrygdloven, er det et vilkår at du er medlem i folketrygden.

Dette gjelder:

- alle ytelser fra NAV
- ytelser ved helsetjenester (behandling hos lege, psykolog og utgifter til legemidler ved varig sykdom).

Som hovedregel er alle som er bosatt i Norge medlem i folketrygden. Hvis du arbeider lovlig i Norge blir du som hovedregel medlem i den norske folketrygden fra første arbeidsdag selv om du ikke regnes som bosatt her. Medlemskapet inntreer automatisk.

Som arbeidstaker skal du betale trygdeavgift på 8,2 prosent av brutto lønn. Avgiften trekkes sammen med skatten. Enkelte arbeidstakere kan være unntatt fra norsk trygd da de hører innunder trygdelovgivningen i det landet de kommer fra. Dette må du dokumentere med en attest fra trygdemyndighetene i landet du kommer fra.

Om helsetjenester

Kommunene skal sørge for nødvendig helsetjeneste for alle som bor i kommunen – også for innvandrere, flyktninger og asylsøkere. Kommunene skal blant annet tilby:

- helsestasjon for barn og unge og skolehelsetjeneste, svangerskaps- og barselomsorg
- fastlegeordning
- legevakt
- rehabilitering
- helse- og omsorgstjenester som hjemmesykepleie, personlig assistanse, sykehjem og avlastningstiltak.

Fylkeskommunen skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelig for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.

De regionale helseforetakene skal sørge for tilgang til helsetjenester på sykehus og hos spesialister for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i helseregionen.

De kommunale helsetjenestene finansieres av staten gjennom trygdeordninger, ved kommunale midler og ved egenandeler fra pasienter. Helsehjelp i spesialisttjenesten finansieres av staten gjennom bevilgninger til helseforetakene, trygdefinansiering og egenandeler fra pasienter.

Barn under 16 år betaler ikke egenandeler for helsehjelp som går inn under egenandelstak 1: godkjente egenandeler betalt til lege, psykolog, poliklinikk, røntgen, reise til undersøkelse og behandling (pasientreiser) og ved kjøp av medisiner og utstyr på blå resept.

Svangerskapsomsorg

Den gravide kan gå til svangerskapskontroll på helsestasjon eller hos fastlege. Helsestasjonen tilbyr svangerskapskontroll hos jordmor. Du kan kombinere svangerskapskontroll hos helsestasjon og fastlege. I ca. uke 17-19 av svangerskapet tilbys gratis ultralydkontroll ved fødeinstitusjon. Svangerskapskontroll er fritatt for egenandel.

Fødsel

Fødsel foregår som regel på den fødeinstitusjonen den gravide er henvist til. Det er gratis å ligge på sykehus i forbindelse med en fødsel. Vanligvis skrives mor og barn ut fra sykehuset etter to til fire døgn.

Medisiner/Apotek

I Norge selges medisiner på apotek. Noen medisiner kan du kjøpe fritt, men de fleste medisiner får du bare kjøpe dersom du har resept fra lege. Noen få medisiner kan du kjøpe i vanlige butikker. Trenger du livsviktige medisiner for langvarig sykdom, vil myndighetene betale det meste av prisen. Da betaler du bare en liten del av det medisinen koster, og legen din skriver medisinen ut på en "[blå resept](#)".

Fysioterapi

Fysioterapeuten behandler blant annet pasienter med sykdom eller plager i muskler og skjelett. For at du skal få dekket utgifter, må fysioterapeuten ha avtale om driftstilskudd med kommunen. Du trenger ikke henvisning fra lege til fysioterapeut/manuellterapeut.

Du må betale en egenandel for hver behandling, men ved enkelte sykdommer er det fritak for å betale egenandel. Barn under 12 år og personer med godkjent yrkesskade er fritatt for å betale egenandel. Godkjente egenandeler teller med i opptjeningen til frikort for egenandelstak 2.

Manuellterapeut er fysioterapeut med eksamen i klinisk masterstudium i manuellterapi ved universitet eller tilsvarende. Manuellterapeut kan i tillegg til å gi fysioterapi og manuellterapi, også sykemelde det i opptil 12 uker. Det er ikke nødvendig med sykemelding for behandling hos manuellterapeut.

Europeisk helsetrygdkort

Europeisk helsetrygdkort gir rett til helsetjenester når du oppholder deg midlertidig i et annet EU/EØS-land eller Sveits. Når du viser fram helsetrygdkort hos behandleren, har du krav på nødvendig medisinsk behandling i det landet du er i, på samme vilkår som de som bor der. Da betaler du de samme egenandelene som dem. Helsetrygdkortet gir ikke rett til dekning av utgifter hvis du reiser ut med det formålet å få medisinsk behandling.

Les mer om hvem som har rett til Europeisk helsetrygdkort på helsenorge.no.

Europeisk helsetrygdkort er et plastkort på størrelse med et vanlig bankkort. Er du medlem av folketrygden, og oppholder deg midlertidig i et annet EØS-land eller Sveits, bør du ha med deg Europeisk helsetrygdkort.

Hvert familiemedlem må ha sitt eget europeiske helsetrygdkort. Helsetrygdkortet har en varighet på tre år, men forutsetter at vilkårene for tildeling av helsetrygdkortet fremdeles er til stede. Innehaver av kortet har plikt til å melde fra om endringer som kan få betydning for retten til å bruke kortet.

Her kan du lese om hvilke helsetjenester du har rett til i Norge.

Hvis du er folkeregistrert bosatt i Norge, har du rett til fastlege. Dette er uavhengig av om du er i jobb eller ikke. Hvis du blir syk eller skadet, skal du først og fremst oppsøke fastlegen din. Har fastlegen stengt og du ikke kan vente til neste dag med å få behandling, skal du kontakte legevakten i den kommunen der du oppholder deg. For å komme i kontakt med legevakt kan du ringe telefonnummer 116 117.

Når det haster, og liv og helse er i fare, skal du alltid ringe nødtelefonen 113.

Når du flytter til Norge og blir folkeregistrert, og får et personnummer vil du få tildelt en fastlege. Du kan selv velge en annen fastlege via nettsiden Helsenorge.no. Personer med D-nummer regnes ikke som bosatt i Norge, og har ikke rett til fastlege.

Barn under 16 år får automatisk samme fastlege som mor dersom foreldrene bor sammen. Om foreldrene ikke bor sammen, får barnet samme fastlege som den av foreldrene barnet deler folkeregistrert adresse med.

I akutte tilfeller kan du bli videresendt til et sykehus for behandling. Du kan også bli henvist til videre behandling ved sykehus dersom legen mener at du har behov for dette. Legen sender i så fall en henvisning til et sykehus eller spesialist. I Norge har du rett til å velge behandlingssted selv, så lenge det er ledig ved stedet der du ønsker behandlingen.

[Hva har du rett til om du blir syk og jobber i Norge, men bor i utlandet?](#)

Dersom du er arbeidstaker som utfører arbeidet ditt i Norge og er bosatt i et annet EU/EØS-land, skal du i utgangspunktet være medlem i den norske folketrygden. Dette betyr at du vil få dekket nødvendige utgifter til helsetjenester i det offentlige helsevesenet, og at du må betale egenandel på behandlinger.

Du har også rett til helsetjenester i bostedslandet ditt. For å dokumentere disse rettighetene må du søke blankett E106/S1 fra Helfo, som du skal levere til trygdemyndighetene i landet du bor i.

Dersom du jobber i Norge og kun har D-nummer, har du rett til legehjelp ved behov. Du vil imidlertid ikke kunne være med i den norske fastlegeordningen. Blir du syk, må du oppsøke et

legekontor og sjekke om de har ledig time. Kommunene er ansvarlige for at du får den helsehjelpen du har krav på. Noen kommuner har oversikt over leger som tar inn pasienter som ikke har rett til fastlege. Sjekk kommunens nettsider.

For akutt sykdom og skade på kveldstid og i helger, ta kontakt med nærmeste legevakt. For å komme i kontakt med legevakt kan du ringe telefonnummer 116 117.

Er liv og helse i fare, ringer du 113.

Hva har du rett til hvis du blir syk og oppholder deg midlertidig i Norge?

Dersom du er på midlertidig opphold i Norge (ferie, korttidsstudier eller lignende), har du rett til helsehjelp ved akutt skade eller sykdom. Du bør ha med godkjent ID-dokument og Europeisk helsetrygdkort (EHIC).

Pasienter som er bosatt i et annet nordisk land kan ha rett til å få dekket merutgifter til hjemreise. Dette gjelder bare i forbindelse med nødvendige helsetjenester som er mottatt grunnet sykdom eller skade oppstått under midlertidig opphold i Norge.

Studenter fra andre nordiske land skal i utgangspunktet ikke måtte vise Europeisk helsetrygdkort, men må oppgi bostedsadressen sin i hjemlandet sitt.

Hvilke helsetjenester kan du få dekning til?

I Norge betaler man egenandel når man er hos offentlig lege eller legevakt. Det er likevel en grense for hvor mye man skal betale i løpet av et år. Du får frikort for helsetjenester når du er medlem av folketrygden og har betalt over et visst beløp i egenandeler. Når du har oppnådd frikort, slipper du å betale egenandeler for resten av kalenderåret.

Blir du innlagt på sykehus og er medlem av den norske folketrygden, betaler du ikke for behandling, medisiner eller sykehusopphold. Gravide skal heller ikke betale for kontroll i den offentlige helsetjenesten under svangerskap. Barn under 16 år får fritak for egenandel, men betaler for materiell. Barn under 18 år betaler heller ikke for psykologisk behandling.

Enkelte pasientgrupper kan få refusjon for utgifter til legemidler, næringsmidler og medisinsk forbruksmateriell. Dette kan du lese mer om på helsenorge.no.

Barn får gratis tannbehandling i den offentlige tannhelsetjenesten, men dette gjelder ikke tannregulering. Voksne må i utgangspunktet betale selv, men det finnes mange unntak.

Har du rett til planlagt behandling i et annet land?

Planlagt behandling er behandlinger som ikke gjøres på grunn av et akutt behov. Slike behandlinger skal du få tilbud om i Norge. Dersom visse vilkår er oppfylt, kan du få refundert utgifter til spesialisthelsetjenester i et annet EU/EØS-land. Dersom du bor i et annet nordisk land og ønsker behandling i Norge, må du undersøke reglene i det landet du bor i.

Hvilke norske helsetjenester har du rett til hvis du oppholder deg midlertidig utenfor Norge?

Er du medlem i den norske folketrygden og oppholder deg midlertidig i et annet EØS-land/Sveits, kan du ha rett til å få dekket utgifter til nødvendige helsetjenester under oppholdet. Har du rett til det europeiske helsetrygdkortet, fungerer som en dokumentasjon på at du har rett til helsetjenester. Du kan bestille kortet på nett. I andre nordiske land skal du ikke behøve å fremvise dette kortet, men det anbefales likevel å ha det med.

Studenter fra Norge skal i utgangspunktet ikke måtte vise europeisk helsetrygdkort når de er i et annet nordisk land, men de må oppgi bostedsadressen sin i hjemlandet sitt.

Kan du få refusjon for helseytelser du har betalt for i et annet nordisk land?

Hvis du har hatt utlegg for behandling i utlandet, bør du ta vare på kvitteringer og kontakte Helfo når du kommer hjem for å høre om du har rett på refusjon av utgiftene dine. Dreier utgiftene seg om egenandeler, vil du ikke få dekket dette.

<https://www.norden.org/no/info-norden/rett-til-helsetjenester-i-norge>

<http://www.nyinorge.no/no/Ny-i-Norge-velg-sprak/Ny-i-Norge/Helse/>